

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIJ VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQHUNOSLIK UNIVERSITETI

**JAHON IQTISODIY TIZIMLARI
FANINING O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi: 400000 - Biznes boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi: 410000 - Biznes va boshqaruv
Mutaxassisligi: 70411801 – Xorijiy mamlakatlar
iqtisodiyoti va mamlakatshunoslik
(mamlakatlar va mintaqalar bo'yicha)

Toshkent 2021

h

5

[Handwritten signature]

2

5

11

<p>7. O'quv dasturi "Xitoy tarixi, madaniyati, siyosati va iqtisodiyoti" kafedrasida ishlab chiqilgan va 2021 - yil "26" 08 dagi "1" -sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.</p> <p>O'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 2021 - yil "28" 08 dagi "1" -sonli bayoni bilan tasdiqlangan.</p>
<p>8. Fan/modul uchun mas'ul: Tuzuvchilar: - Sadibekova B.D.. - TDSHU, "Xitoy tarixi, madaniyati, siyosati va iqtisodiyoti" kafedrasida dotsenti, iqtisod fanlari nomzodi</p>
<p>9. Taqrizchilar: G'ulomova G.P. - O'zbekiston xalqaro Islom Akademiyasi "Islom iqtisodiyoti va moliyasi, ziyorat turizmi" kafedrasida katta o'qituvchisi, i.f.n. Zakirova S.A.. - JIDU, "Xalqaro iqtisodiyot" kafedrasida dotsenti, i.f.n</p>

Fan/modul kodi LT 102	O'quv yili 2021-2022	Semestr 2	ECTS - Kreditlar 2
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4
Fanning nomi Jahon iqtisodiy tizimlari	Auditoriya mashg'ulotlari (soat) 30	Mustaqil ta'lim (soat) 30	Jami yuklama (soat) 60
<p>1.</p>			
<p>2.</p> <p>I. Fanning mazmuni</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad – talaba magistrantlarga jahon iqtisodiy tizimlarini tizim sifatida ko'rish, jahon iqtisodiyotining rivojlanish qonuniyatlari, tuzilishi, unga ta'sir qiluvchi ichki va tashqi omillarni o'rganishdan iboratdir.</p> <p>Fanning vazifasi - Iqtisodiy tizimlarning mohiyati, ularning xususiyatlarini iqtisodiy masalalarning yechish usullarini; zamonaviy bozor iqtisodiyotini asosiy xususiyatlarini; iqtisodiy tizim rivojlanish xususiyatlarida davlatning rolini iqtisodiy tizimlarning milliy modellari asosiy ko'rinishlari; o'tish davrida milliy modellarning asosiy xususiyatlarini o'rganish hisoblanadi.</p> <p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1-Modul. Jahon iqtisodiy tizimlari va bozor iqtisodiyotining milliy modellari</p> <p>1-Mavzu: Fanning maqsad va vazifalari. Ijtimoiy-iqtisodiy tizim: uning mohiyati va xususiyatlari "Ijtimoiy-iqtisodiy tizim" tushunchasi. Iqtisodiy tizimning funksional xususiyatlari. Ijtimoiy-iqtisodiy tizimning asosiy xususiyatlari va elementlari</p> <p>2-Mavzu: Iqtisodiy tizimning asosiy institutlari "Institut" tushunchasi. Iqtisodiyotni davlat boshqaruvi. Kasaba uyushmalari. Institutlar o'rtasidagi munosabatlarining huquqiy asoslari. Jahon iqtisodiy tizimlari rivojlanishining asosiy bosqichlari va sabablari.</p> <p>3-Mavzu. Iqtisodiy tizimlarning asosiy turlari An'anaviy iqtisodiyotning mohiyati. Markazlashgan ma'muriy-buyruqbozlik tizimi. Indikativ rejalashtirish. Bozor iqtisodiyoti xususiyatlari.</p>			

<p>Aralash iqtisodiyot.</p> <p>4 - Mavzu. Bozor iqtisodiyoti rivojlanishining asosiy bosqichlari va yo'nalishlari hamda zamonaviy bozor iqtisodiyotining xususiyatlari Bozor iqtisodiyoti rivojlanishining asosiy bosqichlari. Bozor iqtisodiyoti rivojlanishining zamonaviy yo'nalishlari. Zamonaviy bozor iqtisodiyotining vazifalari. Davlatning asosiy funksiyalari/Aralash iqtisodiyot modellari. Biznesni tashkili etish.</p> <p>5 -Mavzu. Bozor iqtisodiyotining miiy modellari Bozor iqtisodiyotining asosiy (universal) tamoyillari. Zamonaviy kapitalizmning ijtimoiy-iqtisoiy modellari.</p> <p>6-Mavzu. Ingliz-sakson va reytl modellari:ijtimoiy siyosatning xususiyatlari Ingliz-saksoniya va reytl modellarning mohiyati. Korporativ boshqaruv modellari xususiyatlari.</p> <p>7-Mavzu. Fransiya iqtisodiyoti Fransiyada indikativ rejalashtirishning mohiyati. Fransyaning iqtisodiy rivojlanish xususiyatlari. Juypre va Jospen islohatlari</p> <p>8-mavzu: Skandinaviya farovonlik modeli. Shvetsiyada ijtimoiy demokratiya Shvetsiya mamlakati iqtisodiyotiga tavsif. Skandinaviya farovonlik modeli (shved modeli) ning mohiyati va xususiyatlari. Shvetsiyada ijtimoiy demokratiya va uning asoslari</p> <p>9-mavzu. Birlashgan Germaniya iqtisodiyoti Germaniya iqtisodiyotida davlatning an'naviy yetakchi ro'li. Nemis iqtisodiy modelining asosiy bosqichlari. Ijtimoiy bozor xo'jaligining yangi iqtisodiy modeli. Erxardning "Iqtisodiy ravnaq" dasturining mohiyati. G'arbiy va Sharqiy Germaniyaning qo'shilish bosqichlari. Germaniya Federativ Respublikasi iqtisodiy siyosatining zamonaviy tendensiyalari.</p> <p>10-mavzu. Xitoy iqtisodiyoti Xitoyda xalq inqilobining iqtisodiy oqibatlari. XXXda ma'muriy-buylqubozlik iqtisodiyotining shakllanishi va rivojlanishi. Bozor iqtisodiyotiga o'tish strategiyasi (Den Syaopin modeli). Xitoyda bozor iqtisodiyotining rivojlanishidagi asosiy bosqichlari. Iqtisodiy islohotlarning asosiy yo'nalishlari va bozor iqtisodiyotiga o'tishdagi asosiy jihatlar. Uchunchi bosqichning farq qiluvchi belgilari</p> <p>11-mavzu. Zamonaviy bozor iqtisodiyoti rivojlanishining asosiy</p>
--

<ul style="list-style-type: none"> • Ma'ruzalar; • interfaol keys-stadlar; • seminarlar (manfiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalalar. <p>5. VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oralid nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.</p> <p style="text-align: center;">Asosiy adabiyotlar</p> <p>6.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. E.R.Mahmudov. Zamonaviy iqtisodiy tizimlar. Darslik. – T.: JIDU, 2011. 319 b. 2. Махмудов Э.Р. Мировая экономика: современные экономические системы. Учебное пособие. – Ташкент: УМЭД, 2004. 3. Махмудов Э.Р. Современные экономические системы. Учебное пособие. – Ташкент: ТТИВ, 2017. <p style="text-align: center;">Оo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Mirziyoyev Sh.M. Taqdiriy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. – T.: "O'zbekiston", 2017. 5. Mirziyoyev Sh.M. Qo'shni ushuvonligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyyoti va xalq farovonligining gahovi. – T.: "O'zbekiston", 2017. – 48 b. 6. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan qutalmiz. – T.: "O'zbekiston", 2017. – 488 b. 7. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini bigalika barpo etalmiz. – T.: "O'zbekiston", 2016. – 56 b. 8. Kennet David A New View of comparative Economic Systems. – USA, Orlando, 2001. 9. Домкин В. К. Мировая экономика. – М., 2007. 10. Вишневецкая Е.Н. Экономические модели экономических систем стран мира. Учебное пособие. – Донецк, 2010. 11. Зубарева Т.С. Сравнительный анализ экономических систем. Учебник. – Новосибирск: НГТУ, 2003. <p style="text-align: center;">Internet saytlari</p> <ol style="list-style-type: none"> 13. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi hokimining rasmiy sayti 14. www.revew.uz – сайт журнала «Экономическое обозрение». 15. g/external/pubs/f/w/eo/2002/02/index.htm – IMF/WEO (World Economic Outlook).

<p>bosqichlari va tendensiyalar</p> <p>Bozor iqtisodiyotining rivojlanishining asosiy bosqichlari asosiy xususiyatlari. Bozor iqtisodiyotining zamonaviy tendensiyalari. Zamonaviy bozor iqtisodiyotida shaxsning roli. Bozor iqtisodiyotiga asoslangan davlatlarda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning tuzilishi ("Kapitalning ijtimoiylashuvi")</p> <p>2-Modul. Postindustrial iqtisodiyot va rivojlanishni "Uchinchi yo'l" imkoniyatlari hamda Islom iqtisodiyoti</p> <p>12-mavzu. Postindustrial iqtisodiyot</p> <p>Insoniyat jamiyatining rivojlanishining asosiy bosqichlari. XX asrning ikkinchi yarmida jahon iqtisodiyotining rivojlanishining asosiy xususiyatlari. Postindustrial jamiyat. Postindustrial jamiyatning kamchiliklari. Informatson jamiyat. Postindustrial jamiyati uch jihati.</p> <p>13-mavzu. Postindustrial iqtisodiyotda inson omili (faktori) va roli</p> <p>Jahon iqtisodiyotida inson omili (faktori) ning o'shib borishi. Intellektual kapital. Ta'limning iqtisodiyot rivojidadagi o'rni. Ilmiy ishlab chiqarishda inson faktori. Inson kapitali milliy boylik sifatida.</p> <p>14-mavzu. Rivojlanishni "Uchinchi yo'l" imkoniyatlari</p> <p>"Uchinchi yo'l" rivojlanishining vujudga kelish sabablari. Kapitalizm va sotsializmning yutuqlari va kamchiliklari. Ijtimoiy bozor va bozor soitsalizmi. Bozor iqtisodiyotining sotsial institutlari. Zamonaviy bozor iqtisodiyoti sharoitida Yevropacha "Uchinchi yo'l".</p> <p>15-mavzu. Islom iqtisodiyoti</p> <p>Rivojlanayotgan islom iqtisodiyotining jahon iqtisodidagi ro'li. "Islom iqtisodiyoti" atamasi. "Islom iqtisodiyoti" ning rivojlanish konsepsiyasi. Islom iqtisodiyotining asosiy xususiyatlari. Shariat bo'yicha shahsiy mulk huquqi. Taqiqlangan tadbirkorlik faoliyati. Islom banklari. Islom iqtisodiyotining istiqbollari.</p> <p>III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar</p> <p>Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Iqtisodiy tizimning funksional xususiyatlari. 2. Ijtimoiy-iqtisodiy tizimning asosiy xususiyatlari va elementlari. 3. Iqtisodiyotning davlat tomonidan boshqarilishi. 4. Institutlar o'rtaidagi munosabatlarning huquqiy asoslari. 5. Indikativ rejalashtirishning xususiyatlari. 6. Bozor iqtisodiyotining mohiyati. 7. Aralash iqtisodiyot. 8. Nemis iqtisodiy modelining asosiy bosqichlari. 9. Erxardning "Iqtisodiy ravnaq" dasturining mohiyati.
--

<p>35. G'arbiy va Sharqiy Germaniyaning qo'shilish bosqichlari.</p> <p>36. Germaniya Federativ Respublikasi iqtisodiy siyosatining zamonaviy tendensiyalari.</p> <p>37. XXXRda ma'muriy-buyruqbozlik iqtisodiyotining shakllanishi va rivojlanishi.</p> <p>38. Bozor iqtisodiyotiga o'tish strategiyasi (Den Syaopin modeli).</p> <p>39. Xitoyda bozor iqtisodiyotining rivojlanishidagi asosiy bosqichlari.</p> <p>40. XXXR iqtisodiy islohotlarning asosiy yo'nalishlari va bozor iqtisodiyotiga o'tishidagi asosiy jihatlari.</p> <p>41. Xitoy iqtisodiy islohotlari uchunchi bosqichning farq qiluvchi belgilari.</p> <p>42. Bozor iqtisodiyotiga asoslangan davlatlarda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning tuzilishi ("Kapitalning ijtimoiylashuvi").</p> <p>43. Insoniyat jamiyatining rivojlanishining asosiy bosqichlari.</p> <p>44. XX asrning ikkinchi yarmida jahon iqtisodiyotining rivojlanishining asosiy xususiyatlari.</p> <p>45. Ta'limning iqtisodiyot rivojidadagi o'rni.</p> <p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar, esseylar, taqdimotlar tayyorlash va uni Movie maker, pinnacle studio, In Shot dasturlarida taqdimot qilish tavsiya etiladi.</p>	<p>3. V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetentsiyalar)</p> <p>Magistrant o'quv predmetini o'rganish natijasida:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iqtisodiy tizimlarning mohiyati, ularning xususiyatlari, iqtisodiy masalalarning yechish usullarini; zamonaviy bozor iqtisodiyotining asosiy xususiyatlarini; iqtisodiy tizim rivojlanish xususiyatlarida davlatning roli; iqtisodiy tizimlarning milliy modellari asosiy ko'rinishlari; o'tish davridagi milliy modellarning asosiy xususiyatlari haqida <i>tasavvurga ega bo'lishi</i>; - Jahon iqtisodiy tizimlari bo'yicha olingan bilim va ko'nikmalarni amalda qo'llay olish - Jahon iqtisodiy tizimlaridagi asosiy xususiyatlari, ulardagi tendensiyalarni O'zbekistondagi ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarda qo'llash masalalarini tahlil qilish - <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>; - mazkur masala buyicha yozma manbalardan foydalanish, boshqa ijtimoiy fanlar bilan aloqadorligi va amaliy ahamiyati haqida; - jahon iqtisodiy tizimlarini o'ziga xosligi va konseptual asoslari haqida; - iqtisodiy tizimlarning ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy omillari haqida bilim va <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi</i>; - Jahon iqtisodiy tizimlari bo'yicha egallangan bilimlardan pedagogik faoliyatda foydalanish; - Jahondagi iqtisodiy tizimlar bo'yicha ma'lumotlarni shuningdek ilg'or davlatlarning iqtisodiy tizimlarini O'zbekiston bilan solishtirish va u yoki bu ijtimoiy-siyosiy tizimning afzalligini ko'rsata bilish; - Jahon iqtisodiy tizimlari, xususiyatlari ulardagi asosiy tendensiyalar bo'yicha ta'lim berish va ularni targ'ibot qilish <i>malakalariga ega bo'lishi kerak.</i> <p>• VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p>
---	---

10. Monopoliyaga qarshi gonnuchilikning konseptual asoslari
 11. Xitoyda bozor iqtisodiyotining rivojlanishidagi asosiy bosqichlari.
 12. Postindustrial jamiyatning kamchiliklari.
 13. Bozor iqtisodiyotiga asoslangan davlatlarda jifimoiy-iqtisodiy rivojlanishning tuzilishi (“Kapitalning jifimoiylashuvi”)
 14. Bozor iqtisodiyotining sotsial institutlari.
 15. Islom banklarida innovatsiyalarni qo'llash masalalari. Islom iqtisodining istiqbollari.
- Amaliy mashg'ulotlar multimeidiya qurilmalari bilan jihazlangan auditoriyada bir akadem guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanishi maqsadga muvofiq.

IV. Fan bo'yicha kurs ishi (loyihasi)

Kurs ishi (loyihasi) fan mavzulariga taaluqli masalalar yuzasidan talabalarга yakka tartibda tegishli topshiriq shaklida beriladi. Kurs ishi(loyihasi)ning hajmi, rasmiylashtirish shakli, baholash mezonlari ishihi fan dasturida va tegishli kafedra tomonidan belgilanadi. Kurs ishi(loyihasi)ni bajarish talablarida fanga oid bilim, ko'rikma va malakalarni shakllantirishga xizmat qilishi kerak.

Kurs ishi (loyihasi) uchun taxminiy mavzular:

1. XX asrning ikkinchi yarmida jahon iqtisodiyotining rivojlanishining asosiy xususiyatlari.
2. Postindustrial jamiyatning kamchiliklari
- Intellectual kapital.
3. Ta'limning iqtisodiyot rivojidagi o'rni.
4. Kapitalizm va sotsializmning yutuqlari va kamchiliklari.
5. Jifimoiy bozor va bozor sotsializmi.
6. Bozor iqtisodiyotining sotsial institutlari.
7. Bozor iqtisodiyotining zamonaviy tendensiyalari.
8. Zamonaviy bozor iqtisodiyotida shaxsning roli.
9. Bozor iqtisodiyotiga o'tish strategiyasi (Den Syaopin modeli).
10. Xitoyda bozor iqtisodiyotining rivojlanishidagi asosiy bosqichlari.
11. Germaniya Federativ Respublikasi iqtisodiy siyosatining zamonaviy tendensiyalari.
12. Zamonaviy bozor iqtisodiyotining vazifalari.
13. Bozor iqtisodiyotining asosiy (universal) tamoyillari.
14. Zamonaviy kapitalizmning jifimoiy-iqtisodiy modellari.
15. Ingliz-saksoniya va reyvn modellarning mohiyati.
16. Korporativ boshqaruv modellari xususiyatlari.
17. Fransiya indikativ rejalashtirishni mohiyati.
18. Jyuppe va Jospen islohatlari.
19. Skandinaviya farovonlik modeli (shved modeli) ning mohiyati va xususiyatlari.

20. Shveysiyada jifimoiy demokratiya: uning asoslari va xususiyatlari

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Iqtisodiy tizimda “Tizim ostida qaror qabul qilish” mohiyati, xususiyati va ro'li.
2. “Tizim osti axborot”da iqtisodiy tizim va uning o'ziga xos xususiyati.
3. Iqtisodiy tizim rivojlanishida “tizim osti motivatsiya”ning mohiyati va roli.
4. Iqtisodiy tizim rivojlanishida sotsiol – iqtisodiy muhitning ro'li.
5. Iqtisodiy tizim faoliyatida siyosiy institutlarning roli.
6. Iqtisodiy tizim faoliyatida formal va noformal institutlarining mohiyati, hususiyati va roli.
7. Zamonaviy O'zbekiston rivojlanishida nodavlat tashkilotlarining mohiyati va roli.
8. Ananaviy turdagi iqtisodiy tizimning mohiyati va o'ziga xos xususiyati.
9. Iqtisodiy tizimdagi ma'muriy – buyruqbozlikning mohiyati va o'ziga xos xususiyati.
10. Bozor iqtisodiyoti turidagi iqtisodiy tizimning mohiyati va o'ziga xos xususiyati.
11. Islom iqtisodiyotining jahon iqtisodidagi ro'li.
12. Zamonaviy bozor iqtisodiyoti sharoitida Yevropacha “Uchinchi yo'l”.
13. Ilmiy ishlab chiqarishda inson faktori. Inson kapitali milliy boylik sifatida.
14. Islom mohiya bozorlarining globalashuvi.
15. Islom banklarida innovatsiyalarni qo'llash masalalari. Islom iqtisodining istiqbollari.
16. Biznesni tashkil etishda noformal institutlarning ro'li
17. Jifimoiy-iqtisodiy tizim: uning mohiyati va xususiyatlari.
18. Jahon iqtisodiyotida iqtisodiy tizimlar evolyutsiyasining bosqichlari va sabablari.
19. Iqtisodiy tizimlarning asosiy turlari.
20. Zamonaviy bozor iqtisodiyotining asosiy institutlari.
21. Rivojlangan mamlakatlar bozor iqtisodiyotida davlatning ro'li.
22. Bozor iqtisodiyotining milliy modellari.
23. Skandinaviya farovonlik modeli (shved modeli) ning mohiyati va xususiyatlari
24. Sharhat bo'yicha shahsiy mulk huquqining mohiyati.
25. Taqibqlangan tadbirkorlik faoliyati.
26. Islom banklari.
27. Islom iqtisodiyotining istiqbollari.
28. Jifimoiy bozor va bozor sotsializmi.
29. Bozor iqtisodiyotining sotsial institutlari.
30. Zamonaviy bozor iqtisodiyoti sharoitida Yevropacha “Uchinchi yo'l”.
32. Ta'limning iqtisodiyot rivojidagi o'rni.
33. Ishlab chiqarishda inson omili.
34. Inson kapitali milliy boylik sifatida.